

Lublin, 20.09.2024

Dr hab. Beata Jeżyńska prof. UMCS
Zakład Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami
Wydział Prawa i Administracji UMCS w Lublinie

RECENZJA
rozprawy doktorskiej mgr Agaty Marty Pośnik
Znaczenie prawne danych z rejestrów publicznych w sprawach rolnych
Warszawa 2024, s. 263

1. Ogólne kryteria redakcyjne

Rozprawa doktorska mgr Agaty Marty Pośnik nosi tytuł „*Znaczenie prawne danych z rejestrów publicznych w sprawach rolnych*”.

Obejmuje cztery rozdziały merytoryczne oraz wprowadzenie, podsumowanie, wykazy: skrótów nazw aktów prawnych, literatury, orzecznictwa, aktów prawnych UE, prawa krajowego, netografię oraz streszczenie w języku angielskim.

Konstrukcja pracy ma tradycyjne ujęcie wyróżniające rozdziały, wewnętrznie rozbudowane w ten sposób, że ich treść podzielona została na punkty i podpunkty, także podpunkty wielostopniowe, stosownie do merytorycznych założeń pracy. Wszystkie rozdziały są poprawnie powiązane z tematem pracy i stanowią zamkniętą całość rozważań.

Należy zwrócić uwagę, że recenzowana rozprawa należy do prac, których materia wymaga zarówno biegłej znajomości zagadnień prawnych, administracyjnych, ale także technicznych, informatycznych, geodezyjnych a nawet geosatelitarnych, tworzących funkcjonujący i dynamicznie rozwijający się system rejestrów publicznych. Dlatego z uznaniem należy ocenić pracę Doktorantki, która mimo tak skomplikowanej materii prowadzi rozważania z zachowaniem dyscypliny naukowej, a ich wnikliwość wraz z wykorzystaniem obszernego zasobu orzecznictwa sądów administracyjnych, wyraźnie wskazuje na poważne zaangażowanie badawcze Autorki i szczególne zainteresowanie omawianą problematyką.

Prowadzone rozważania koncentrują się wokół tezy głównej rozprawy i stanowią przemyślany, starannie sformułowany i usystematyzowany logiczny ciąg analizy i wniosków. Tezy szczegółowe zostały dobrze sformułowane oraz obszernie uzasadnione, wskazując na ich znaczenie dla zasadniczego toku rozumowania i wnioskowania. Spisy, odsyłacze oraz wykazy zawarte w pracy, zostały sporządzone poprawnie. Praca napisana jest klarownym i czytelnym językiem. Autorka dołożyła też należytej staranności w redagowaniu tekstu, niemal unikając błędów językowych czy literowych, dzięki czemu lektura tekstu nie nastręcza problemów. Tym samym stawiane pracom doktorskim ogólne wymagania redakcyjne zostały spełnione.

2. Temat rozprawy

Wybór tematu rozprawy doktorskiej został dokonany trafnie. Autorka już na wstępie zauważa, że rejestry publiczne są istotnym elementem warstwy informacyjnej państwa. Ich istnienie jest niezbędne dla skutecznej realizacji zadań administracji publicznej oraz jej sprawnego funkcjonowania. Ich rolą jest zapewnienie bezpieczeństwa i pewności obrotu prawnego oraz swobody działalności społecznej i gospodarczej społeczeństwa, a także jawności niektórych stanów i stosunków prawnych. Stosowanie jednolitych mechanizmów administrowania rolnictwem oraz objęcia rolnictwa instytucjonalnym wsparciem europejskim wymagało opracowania sprawnego systemu gromadzenia i porządkowania przedmiotowo istotnych danych. Niniejsza rozprawa przedstawia kompleksowo uwarunkowania prawne tworzenia, funkcjonowania i wykorzystania administrowanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (ZSZiK), a w szczególności problematykę ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych, ewidencji wniosków o przyznanie płatności oraz systemu identyfikacji działek rolnych (ang. LPIS), a także wpływu innych rejestrów, takich jak m.in. ewidencja gruntów i budynków, centralna ewidencja i informacja o działalności gospodarczej, ewidencja ludności (PESEL) czy księgi wieczyste, z zasobów których bezpośrednio lub pośrednio korzysta ZSZiK, aby zapewnić adekwatność i aktualność danych wykorzystywanych w procesie oceny wniosków i rozliczania przyznanej pomocy i w sposób systemowy eliminować skutki pomyłek, prób oszustwa lub nadużycia prawa przez producentów rolnych. Wymienione rejestry, stanowiące elementy konstrukcyjne ZSZiK, poza funkcją ewidencyjną (rejestracyjną), pełnią również funkcję zarządzania wnioskami o wsparcie, kontrolują zgodność wniosków z przepisami w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej, a także są wykorzystywane do obliczania wysokości i wypłacania płatności bezpośrednich oraz pomocy finansowej w ramach instrumentów wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. Zapewniają transparentność w zarządzaniu środkami finansowymi nie tylko w zakresie instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej, ale także w ramach pomocy krajowej, pomagają zapobiegać nadużyciom i próbom obejścia prawa w celu uzyskania nienależnych lub nadmiernych płatności, a także służą weryfikacji spełnienia wymogów stawianych przez organy unijne odpowiedzialne za dystrybucję środków finansowych.

Przedstawione względy nie tylko przesądzają o trafności wybranego tematu rozprawy, ale ukazują jego złożoność i wpływ na różne obszary oddziaływania gospodarczego, społecznego, finansowego. Przyjęty kontekst rozważań zdeterminował ujęcie koncepcyjne rozprawy. W całej bowiem pracy, z zachowaniem wymaganej proporcji, konsekwentnie prezentowane są zagadnienia teoretyczne oraz ich strona praktyczna ujawniająca się w orzecznictwie administracyjnym. Przyjęta przez Doktorantkę reguła prezentacji zagadnień, świadczy o znakomitej znajomości praktyki prezentowanych problemów, a zwłaszcza ich wymiaru jurydycznego. Rozważania dysertacji uzyskują też poszerzony kontekst, w którym prezentowana problematyka ujawnia nadal dyskusyjne zagadnienia teoretyczne i praktyczne, co do procesów integrowania danych, zasad pozyskiwania i gromadzenia, przetwarzania i udostępniania, a także ich weryfikowania i aktualizacji. Postępująca cyfryzacja administracji publicznej oraz rozwój zasobów Big Data, wskazuje na aktualność tematu dysertacji.

Z powyższych względów wybór tematu rozprawy doktorskiej należy uznać za trafny, nowatorski oraz istotny ze względów poznawczych, teoretycznych, społecznych i gospodarczych oraz za wnoszący nowe wartości do nauki przedmiotu prawa rolnego.

3. Cel, hipoteza i metody badawcze

Autorka za cel rozprawy stawia rozwiązanie problemu naukowego przez ustalenie czy dane z prowadzonych w Polsce przez organy administracji rolnej systemów informatycznych, obejmujących zbiory informacji wykorzystywanych przy ustalaniu spełnienia przesłanek przyznania i rozliczenia pomocy w ramach instrumentów wsparcia objętych mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej, odpowiadają normatywnej i doktrynalnej koncepcji rejestru publicznego, jak również czy ich znaczenie prawne oddziałuje na kształtowanie sytuacji materialnoprawnej wnioskodawców i beneficjentów tej pomocy w warunkach ustanowienia na ich rzecz adekwatnych instrumentów ochrony prawnej na wypadek niezgodności zarejestrowanych danych ze stanem faktycznym lub prawnym (s.14). Odpowiednio do postawionego pytania wyznaczone zostały szczegółowe założenia badawcze: ustalenie charakteru prawnego rejestrów rolniczych; identyfikacja rodzajów postępowań administracyjnych; ustalenie znaczenia prawnego danych zawartych w Zintegrowanym Systemie Zarządzania i Kontroli; weryfikacja ustanowionych przepisami prawa unijnego i krajowego zasad tworzenia i funkcjonowania ewidencji producentów rolnych, ewidencji gospodarstw rolnych, ewidencji wniosków o przyznanie płatności oraz systemu identyfikacji działek rolnych (LPIS) ze standardami autonomii informacyjnej wywodzonymi z art. 51 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Realizacja celu badawczego wymagała zastosowania metody dogmatyczno-prawnej. Badaniom poddane zostały aktualne rozwiązania ustawodawcze europejskie i polskie, orzecznictwo oraz decyzje Komisji skierowane do państw członkowskich. W rozprawie w pewnym zakresie wykorzystano badania interdyscyplinarne odpowiednio do potrzeb wynikających z już zasygnalizowanym złożonym funkcjonowaniem systemów informatycznych (s.15).

Rozważania poszczególnych pól badawczych nie budzą zastrzeżeń merytorycznych, są prowadzone w sposób umiemy i z dobrą znajomością prezentowanych zagadnień oraz z zachowaniem dyscypliny rozważań naukowych. Całość rozważań skutecznie broni się tak pod względem merytorycznym, jak i formalnym.

4. Układ wewnętrzny i problematyka pracy

Układ wewnętrzny rozprawy doktorskiej mgr Agaty Marty Pośnik został prawidłowo ujęty. Struktura pracy odpowiada kierunkowi argumentacji wyznaczonemu przez sformułowany cel badawczy i główne wątki problemowe. Kolejne rozdziały stanowią przedmiot określonych i logicznie ze sobą powiązanych rozważań.

Recenzując rozprawę należy zwrócić uwagę na następujące zagadnienia stanowiące meritum rozważań.

Wprowadzenie (s. 9 - 18) stanowi wprowadzenie do zagadnień merytorycznych ujętych w kolejnych rozdziałach. W treści zostały omówione zagadnienia

uzasadniające wybór problematyki, cel pracy, metody badawcze, główne wątki problemowe oraz zasady doboru i wykorzystania materiałów źródłowych. Wskazano na podstawowe hipotezy badawcze. Autorka dokonała krótkiej prezentacji zagadnień podjętych w kolejnych rozdziałach dysertacji.

Wstęp spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim w obszarze nauk społecznych.

Rozdział 1 (s. 19 - 57) rozprawy, zatytułowany został „*Rejestry publiczne*”.

Autorka rozpoczyna rozważania od prezentacji polskiego modelu rejestrów oraz dwóch innych występujących na świecie – modelu amerykańskiego (zdecentralizowanego) i skandynawskiego (scentralizowanego). Opowiada się za skandynawskim, z uwagi na dążenie do pełnego pokrycia danych o najwyższym poziomie aktualności. Oznacza to, że większość ważnych informacji o społeczeństwie, gospodarce i administracji publicznej jest rejestrowana i dostępna w jednym miejscu. Model skandynawski, co podkreśla Autorka, cechuje się także wysoko rozwiniętą jawnością, opierając się na przekonaniu, że większość informacji gromadzonych przez instytucje publiczne powinna być dostępna dla obywateli. Umożliwia to jednostkom, badaczom, przedsiębiorcom i organizacjom społecznym korzystanie z tych danych w celu podejmowania decyzji, badania trendów społecznych i prowadzenia działań badawczych. Jawność i dostępność rejestrów w tym systemie nie wpływa na bezpieczeństwo i ochronę danych. Skandynawskie rejestry publiczne stosują wysokie standardy bezpieczeństwa i ochrony zapewniając poufność, a także przestrzegając przepisów dotyczących ochrony prywatności i regulacji związanych z danymi osobowymi. W tym kontekście rozważań Autorka formułuje pogląd, iż kluczem do spójnych rejestrów w ramach jednego systemu jest nie tyle tworzenie rejestrów wielofunkcyjnych, przeznaczonych do realizacji różnych zadań, ile ich zdolność do współpracy i wymiany danych. Równie istotne jest ustanawianie systemów referencyjnych i automatyzacja aktualizacji danych we wszystkich rejestrach zawierających dane referencyjne. Taki model pozwala, po pierwsze na precyzyjne pozyskiwanie właściwych danych dla realizacji określonego celu, po drugie zapewnia ich spójność i aktualność, po trzecie zaś jest sporym ułatwieniem dla podmiotów rejestrowanych. Rozwój tego typu rozwiązań obserwowany jest na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia, ale nadal pozostaje daleki od doskonałości.

W opinii Autorki za kluczowe elementy interoperacyjności należy wskazać : ujednoczenie, wymiennność i zgodność, a powinna być ona osiągnana na poziomie organizacyjnym, semantycznym i technologicznym (s. 26, 30) . Z poglądem tym należy się w pełni zgodzić.

Podsumowując, Autorka trafnie stwierdza, że problematyka definiowania rejestrów oraz określania ich znaczenia i funkcji pozostaje otwarta i być może nie zostanie ostatecznie rozwiązana. Nowopowstające instytucje prawne, wymagające nowego podejścia nie tylko odnośnie do wolumenu gromadzonych danych, ale też ich aktualizacji i wykorzystania będą generować potrzebę tworzenia nowych rejestrów, ewidencji i spisów. Wraz z rosnącymi i zmieniającymi się potrzebami będą identyfikowane nowe zbiory danych, a ich zakres będzie stopniowo rozszerzany, aż staną się na tyle istotne, że przekształcą się z prostych zbiorów danych w rejestry publiczne (s. 50).

Rozdział 2 nosi tytuł: „*Zintegrowany system zarządzania i kontroli*” (s. 58-75).

Rozważania niniejszego rozdziału mają charakter przeglądu, co do genezy i ewolucji Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli. Analiza prowadzona jest w oparciu o zmieniające się na przestrzeni lat przepisy prawa europejskiego i odpowiednio dostosowujące się prawo polskie. Zmiany dotyczyły wielu aspektów, począwszy od stosowanej siatki pojęciowej, przez zasady rejestrowe, zakres danych, modele dopłat. Stan obecny Doktorantka prezentuje lapidarnie (s. 74 -75) w końcowej części rozdziału. Stwierdza, że funkcjonujący obecnie w Polsce system składa się z: ewidencji producentów; ewidencji gospodarstw rolnych; ewidencji wniosków o przyznanie płatności; systemu identyfikacji działek rolnych; systemu monitorowania obszarów w rozumieniu art. 65 ust. 4 lit. b rozporządzenia nr 2021/2116 oznaczającego procedurę obserwacji i oceny działalności i praktyk rolniczych na użytkach rolnych na podstawie danych satelitarnych zebranych przez satelity *Sentinel* systemu *Copernicus* lub innych danych o co najmniej równoważnej wartości; dokumentacji związanej z prowadzeniem ewidencji i systemów. System wykorzystywany jest w zakresie przyznawania i wypłaty płatności, nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących płatności realizowanych przez Agencję, postępowania w sprawie zwrotu nienależnie wypłaconych płatności, postępowania w sprawie wymierzania kar pieniężnych lub zastosowania innych sankcji, identyfikacji producentów.

Autorka podkreśla, że ewidencje składające się na system ZSZiK od początku swojego funkcjonowania mają znacznie jako administracyjne rejestry publiczne. Z ich organizacji wynika zróżnicowany sposób wykorzystania danych oraz pełnionych przez nie funkcji.

Rozdział 3 „*Ewidencja Producentów Rolnych, Ewidencja Gospodarstw Rolnych i Ewidencja Wniosków o Przyznanie Płatności*” (s. 76-153). Jest to rozdział stanowiący trzon całej pracy, prezentuje bowiem funkcjonowanie poszczególnych rejestrów wchodzących w skład ZSZiK.

Ta część rozprawy jest oparta o bardzo pogłębioną analizę orzecznictwa i piśmiennictwa. Autorka z ogromną wnikliwością i cierpliwością, prezentuje dokonywane zmiany legislacyjne i ich skutki. Analiza choć prowadzona jest przez pryzmat organów administracji stosujących prawo, to ukazuje też sytuację prawną producentów oraz złożoność problematyki. Na uwagę zasługują obszernie rozważania odnośnie do sytuacji małżonka rolnika wynikającej z obowiązującej zasady, że numer ewidencyjny nadaje się tylko na jednego z małżonków. Wprowadzenie wyjątków od tej zasady zabrało orzecznictwu i legislacji wiele czasu (s. 84 – 97). Autorka cały proces prześledziła i zaprezentowała. Podobnie starannie omówione zostały problemy współników spółki cywilnej prowadzących działalność rolniczą (s. 98 – 107).

Kolejnym przykładem komplikacji ewidencyjnej jest tworzenie tzw. sztucznych warunków dla pozyskania dopłat, w kontekście których zapadło bardzo ważne orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (P 40/12), w uzasadnieniu którego Trybunał wskazał na konieczność wprowadzenia zgodnych z konstytucją, systemowych rozwiązań, które będą chroniły przed tego typu nadużyciami prawa, polegającymi na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub zawyżonych płatności. Wykonując orzeczenie Trybunału,

ustawodawca wprowadził nowe brzmienie ocenianego przepisu rozgraniczając sytuację prawną małżonków gospodarujących wspólnie i małżonków gospodarujących w odrębnych gospodarstwach. Autorka zwraca jednak uwagę, że nie dostrzeżono niestety, iż przypadki i sposoby „tworzenia sztucznych warunków” wykraczają daleko poza kwestie podziału gospodarstwa pomiędzy małżonków. W Jej opinii zdziwienie budzi też fakt, że zagadnienie sztucznych warunków nie dość, że ograniczone jest do jednego z naprawdę wielu sposobów obejścia prawa, uregulowane jest w ustawie mającej regulować zasady ewidencjonowania producentów rolnych. W ocenie Doktorantki, z którą należy się zgodzić, tematyka ta wymaga kompleksowej regulacji obejmującej wszystkie schematy pomocowe i próby obejścia ich uregulowań, a pozostawienie powyższego wewnętrznym procedurom ARIMR nie jest wystarczające (s.153).

Rozdział 4 „System Identyfikacji Działek Rolnych (LIPS)”(s. 154– 229), jest dla podjętej w rozprawie problematyki bardzo ważny, i ukazujący rozległość wiedzy poza prawniczej Autorki. System identyfikacji działek rolnych (LPIS) stanowi część Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli, a jego celem jest identyfikacja, określenie położenia i kontrola deklarowanych przez rolników do płatności działek rolnych. Do prowadzenia systemu LPIS zobowiązane są wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, a on sam powinien być ustanowiony na podstawie ortoobrazów lotniczych lub satelitarnych przy zastosowaniu jednolitego standardu gwarantującego dokładność co najmniej równą dokładności kartografii w skali 1:5000. Upraszczając, system LPIS musi zawierać co najmniej wektorowe granice oraz powierzchnie maksymalnego obszaru kwalifikowanego na potrzeby przyznawania płatności w zakresie wielu schematów pomocowych, a także informacje na temat obszarów charakteryzujących się znacznymi ograniczeniami naturalnymi i innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami, obszarów Natura 2000 i objętych ramową dyrektywą wodną oraz identyfikatory działek ewidencyjnych zgodne z ewidencją gruntów i budynków. Doktorantka krytycznie zauważa, że wobec tak wyspecjalizowanego i zautomatyzowanego systemu gromadzenia danych kluczowych dla uzyskania dopłaty, brak jest jednolitego aktu prawnego regulującego wszystkie kwestie związane z jego funkcjonowaniem. Zwraca uwagę, że przepisy prawa, w oparciu o które został stworzony w zakresie pochodzenia zasilających go danych, aktualizacji, czy oceny jakości są rozproszone w wielu aktach normatywnych unijnych i krajowych o różnej randze. Wiele kwestii w ogóle nie zostało uregulowanych w przepisach, a niezwykle istotne zagadnienia pozostawione są wewnętrznym regulacjom instytucji odpowiedzialnej za jego wdrożenie i utrzymanie.

Rozważania podjęte w dalszej części rozdziału (s.186 – 203), wymagają rozeznania innych dziedzin, dotyczą bowiem kwestii takich jak: ortofotomapy, jakość radiometryczna zdjęć, aktualizowane wektorowe granice działek, sceny satelitarne metodą FOTO, formaty wymiany danych GML, SHP... i wiele innych wyspecjalistycznych narzędzi gromadzenia danych do systemu LPIS. Zagadnienia zaprezentowane zostały z wykorzystaniem zdjęć satelitarnych, przykładów ortofotomap, co powoduje, że obraz jak funkcjonują nowoczesne systemy rejestrowe, weryfikuje dotychczasowe wyobrażenia o nich. W tym miejscu trzeba podkreślić, że dokonana prezentacja stanowiła tylko tło dla końcowych refleksji o znaczeniu rejestrów.

Podsumowanie (s.230 – 240)

Należy zaznaczyć, że uwagi i wnioski jakie zostały przedstawione w tej części rozprawy wykraczają poza proste zestawienie dokonanych analiz, ale zawierają także ich ocenę oraz propozycje rozwiązań prawnych (*de lege ferenda*).

Autorka podkreśla, że mechanizmy zbierania danych, ich gromadzenie i przetwarzanie, oraz weryfikacja i udostępnianie dokonuje się w trybie administracyjnym właściwym dla uzyskania dopłat. Dane zawarte systemie LPIS stanowią podstawowy materiał dowodowy w postępowaniu administracyjnym i nie są, co do zasady, kwestionowane przez sądy administracyjne w ocenie prawidłowości rozstrzygnięcia organu w przedmiocie przyznania lub odmowy przyznania płatności. O ich znaczeniu przesądza również ustanowiony w przepisach szczególnych sposób procedowania w sprawach rolnych, który odbiega od modelu ochrony praw strony ustanowionego w przepisach Kpa. W takich warunkach ustawodawca nakłada na wnioskodawców obowiązek kwalifikowanej aktywności w postępowaniu administracyjnym, ograniczając znaczenie zasady prawdy obiektywnej i katalog dostępnych środków dowodowych. W ocenie Autorki, biorąc pod uwagę przytoczone w niniejszej rozprawie walory techniczne systemu LPIS, sposób jego aktualizacji i weryfikacji poprawności danych, pomiary dokonane na jego podstawie nie powinny być podważalne w toku postępowania w sprawie przyznania płatności. Danym z systemu LPIS należałoby przyznać status dokumentu urzędowego w rozumieniu przepisów Kpa. Oparcie powierzchni na ustalonym obszarze kwalifikowanym zapewnia przewidywalność wyników postępowania i znacznie je przyspiesza.

Na krytykę, zdaniem Doktorantki zasługują przyjęte zasady udostępniania danych z systemu LPIS. Ograniczenie dostępu do nich jedynie do celów badawczych wydaje się być przejawem niedostrzeżenia przez ustawodawcę walorów tego zasobu. Mógłby on stanowić podstawę podejmowania wielu decyzji gospodarczych, także w sektorze prywatnym, np. poprzez identyfikację poziomu dostępu do substratu roślinnego na potrzeby biogazowni rolniczych, czy rozmieszczania upraw i ich jakości na potrzeby prognozowania cen rynkowych. Doktorantka zauważa, że brak możliwości wykorzystania danych pozyskiwanych przez administrację na rzecz podmiotów gospodarczych stoi w sprzeczności z dyrektywą *Re-use*, której celem jest zwiększenie dostępności danych publicznych, aby wspierać innowacje, przedsiębiorczość i rozwój gospodarki opartej na danych. Jednym z głównych założeń dyrektywy *Re-use* jest zasada otwartego dostępu, zgodnie z którą informacje publiczne powinny być udostępniane w sposób otwarty, przejrzysty i niedyskryminacyjny, z minimalnymi ograniczeniami dotyczącymi ich ponownego wykorzystania. Akt ten zakłada zasadniczo nieodpłatne udostępnianie danych.

W ocenie końcowej systemu rejestrowego Doktorantka stwierdza, że okoliczność utrzymywania przez polską administrację wielu rejestrów publicznych powielających gromadzone dane, a jednocześnie niezapewniających ich spójności i aktualności, jest wadliwa. Nie odpowiada zasadzie interoperacyjności rejestrów i wymaga dalszych prac legislacyjnych i technicznych. Istnienie takiego stanu rzeczy nie tylko może prowadzić do podejmowania rozstrzygnięć administracyjnych w oparciu o niezetelny materiał dowodowy, ale także narusza wywodzony z art. 51 ust. 2 Konstytucji RP zakaz nadmiernej ingerencji w zasadę autonomii informacyjnej jednostki, zgodnie z którą

władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.

5. Ocena końcowa

Rozprawa doktorska mgr Agaty Marty Pośnik jest nowatorska oraz porusza zagadnienia aktualne i ważne społecznie i gospodarczo. Jednoznacznie zasługuje na pozytywną oceną końcową. Rozważania są prawidłowo oparte na analizie ustawodawstwa, poglądów doktryny i orzecznictwa sądowego. Rozprawa stanowi też oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, świadczące o umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Doktorantkę. Podkreślić należy, że uwagi i rozważania z wykorzystaniem dorobku orzecznictwa nadały badaniom prezentowanym w pracy charakter pogłębionych, pozwalających na perspektywiczne ujęcie prezentowanych zagadnień. Walorem jest także staranne opracowanie, rzetelnie zebrane i udokumentowane źródła, także bardzo specjalistyczne, bibliografia i staranny przekaz.

W konkluzji stwierdzam, że recenzowana rozprawa spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz.U. z 2017, poz. 1789) i może być przyjęta jako rozprawa doktorska. Wniosuję o dopuszczenie Pani mgr Agaty Marty Pośnik do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'K. Perystka'.